

AUTEURS

Karel Dobbelaere is gewoon hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Leuven en hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen (UFSIA), waar hij godsdienstsociologie, sociologie en sociologisch onderzoek doceert. Zijn onderzoekswerk en publikaties hebben hoofdzakelijk betrekking op secularisatie en verzuiling. Hij is de huidige voorzitter van de Conférence Internationale en Sociologie des Religions (CISR/ICSR).

Paul Houben (1951) studeerde aan de Technische Hogeschool Eindhoven en Katholieke Universiteit Nijmegen en is sinds 1979 als assistent verbonden aan het Departement Sociale Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven. Hij doet onderzoek op het onderwerp 'Beslissingsmodellen, grondslagen en toepassingen in onderzoek'.

Leo Laeyendecker is als gewoon hoogleraar in de sociologie verbonden aan het Sociologisch Instituut van de Rijksuniversiteit te Leiden. Hij houdt zich voornamelijk bezig met problemen van sociale verandering, publieke godsdienst en protestbewegingen binnen de R.K. Kerk in Nederland.

Problemen rond het thema "Publieke Godsdienst"

I. Laeyendecker

ABSTRACT

The topic of Civil Religion as introduced by Robert N. Bellah - which can be described as any set of beliefs and rituals, related to the past, present and/of future of a nation - has widely met response. This probably is because it deals with issues such as the legitimacy of the political process, the legitimacy of societal institutions and the meaning and destiny of society, issues widely felt as problematic. The topic has also been criticized. It then is interpreted as an uncritical justification of the state's power, as a remainder and parasite of christianity. The value of these criticisms is examined here as well as other, theoretical, criticisms which suggest that the argument is based on an inadequate model of society, i.e. the consensus model. In the end, some questions for research are raised in brief.

RESUME

Le sujet "Civil Religion" (interprété comme ensemble de convictions religieuses et de rites concernant le présent, le passé et/ou le futur d'une nation), introduit par Bellah, a été favorablement accueilli, parce qu'il touche à la légitimation des actions politiques, la légitimation des institutions sociales et le sens et la destination de la société. Le thème a quand même reçu beaucoup de critique.

"Civil Religion" est alors interprété comme une justification non-critique du pouvoir de l'Etat et comme restant et parasite du Christianisme. L'auteur examine la valeur de ces arguments de même que celle d'autres critiques théorétiques qui suggerent que le thème de "Civil Religion" implique un modèle de la société moderne, un modèle de consensus.

A la fin de l'article quelques themes de recherche future sont brièvement examinés.

Sociaal-culturele christenheid en publieke religie : een vergelijking.

K. Dobbelaere

ABSTRACT

In this article, the author compares the emergence, the content, and

the functions of socio-cultural Christianity with the American civil religion, the most evolved of all civil religions.

First, he establishes a parallelism between the emergence of both : growing functional differentiation and its accompanying processes increasingly marginalized the church(es), stimulating a search for more general meaning systems to legitimate and integrate the nation or pillar.

Both "religions" are based on certain central values. The difference between socio-cultural Christianity and the American civil religion is not only situated in differences in values, but essentially in the fact that the American civil religion functions for a pluralistic nation while socio-cultural christianity functions only for the Christian segment of a society. Consequently, the former refers to the Jewish and Christian tradition and is clearly differentiated from the Jewish and Christian denominations while the latter is exclusively Christian and the differentiation from the Catholic Church is only partial.

Finally, the author discusses the integrative, prophetic, and legitimating functions. He stresses the importance of socio-cultural Christianity for the legitimation of the pillar and points out its prophetic functions. He also argues that socio-cultural Christianity plays an important role in the "expressive" integration of the pillar but not in its "instrumental" integration.

RESUME

Dans cet article, l'auteur compare la genèse, le contenu et le fonctionnement de la chrétienté socio-culturelle à ceux de la "religion civile" américaine, qui constitue le stade le plus évolué de ce type de religion.

Il établit tout d'abord un parallélisme entre l'émergence de l'une et celle de l'autre : la différenciation fonctionnelle croissante, avec les processus qui l'accompagnent, a progressivement favorisé la marginalisation des religions ecclésiastiques, de sorte qu'il a bien fallu trouver des systèmes de signification plus généraux pour légitimer et intégrer le système social et, en l'occurrence, le pilier.

Les deux "religions" sont basées sur certaines valeurs centrales. La différence entre la chrétienté socio-culturelle et la religion civile américaine ne se situe pas seulement dans leurs systèmes de valeurs

mais essentiellement dans le fait que la religion civile américaine fonctionne au niveau d'une nation pluraliste, alors que la chrétienté socio-culturelle ne concerne que le segment chrétien de la société belge. En conséquence, la première se réfère à une tradition judéo-chrétienne et se différencie nettement des dénominations de juif et de chrétien, alors que la chrétienté socio-culturelle se réfère presque exclusivement à la chrétienté et ne se différencie que partiellement de l'église catholique.

Finalement l'auteur évoque les fonctions de prophétie, de légitimation et d'intégration de ces deux modalités d'expression religieuse. Il souligne l'importance de la chrétienté socio-culturelle pour la légitimation du pilier et en démontre la fonction prophétique. Il note également que la chrétienté socio-culturelle joue un rôle important dans l'intégration "expressive" du pilier mais pas dans son intégration "instrumentale".

Macht, Ruil en Affiniteit in een eenheidsmodel van cooperatieve spelen

P. Houben

ABSTRACT

According to the theory of two person cooperative games two persons can obtain a surplus by working together on condition that they reach an agreement on the division of that surplus, if not, they lose their surplus. This simple logic describes the most elementary interaction mechanism. However, there is a difference according to the nature of the goods. In economic exchange models people resolve their interdependency problems by interchanging private goods, i.e. commodities and means of production. In social psychological and political affinity models, people arrange problems of affection and solidarity by means of properties which are ascriptive and inalienable, such as class status distinctions, religious shibboleths, beauty and attraction. These labels operate like Samuelson's public goods; one individual's consumption of these goods does not diminish another's. The article proposes an interaction model with private and public goods for the relationships of power, exchange and affinity. The model explains the amount of interchanged values in power and exchange relationships and also the stability of the interchange in relationships of 'affinity'.

RESUME

Selon le modèle des jeux coopératifs, deux personnes peuvent gagner de leur collaboration un surplus, dès qu'elles parviennent à s'entendre sur la répartition de ce surplus; à défaut de quoi, celui-ci sera réduit à néant. Cette logique de jeux décrit le mécanisme le plus élémentaire des interactions de "pouvoir", d'"échange" et d'"affinité". Il y aura cependant des différences en fonction de la nature des biens intervenant dans ces interactions. Dans les modèles économiques axés sur l'échange, les hommes résolvent leurs problèmes d'interdépendance en échangeant des biens privés : marchandises et facteurs de production. Dans les modèles socio-psychologiques et socio-politiques axés sur la relation d'affinité, les hommes règlent leurs problèmes d'affection et de solidarité en reconnaissant et en attribuant des caractères distinctifs et inaliénables, tels que les symboles de classe, les "schibboleths", la beauté, l'attrance, etc. Ces "labels" se comportent à l'instar des biens publics de Samuelson : leur consommation par l'un ne se fait pas aux dépens de l'autre.

Cet article présente un modèle d'interaction contenant des biens privés et publics et pouvant s'appliquer aux trois types d'interaction mentionnés. Dans les interactions de pouvoir et d'échange ce modèle peut expliquer la quantité de biens échangés. Dans l'interaction d'affinité, le modèle explique la stabilité de l'échange.

RICHTLIJNEN VOOR AUTEURS

Manuscript. In regel komen alleen originele bijdragen in de Nederlandse taal in aanmerking. De gebruikelijke lengte belooft een 20-tal bladzijden. In het manuscript dient de voorkeurspelling gevolgd. Naast deze klassieke artikels neemt het tijdschrift ook wetenschappelijke essays, onderzoeksnota's en besprekingsartikels op.

Titelpagina. De eerste pagina van elke bijdrage bevat de titel en de naam van de auteur(s).

Daarnaast wordt in ongeveer 50 woorden een korte persoonsbeschrijving per auteur gegeven met daarin volgende gegevens : naam en voornaam, geboortjaar, titel, beroepsomschrijving en instelling waaraan men verbonden is.

Abstract. Van het artikel wordt in maximum 150 woorden een samenvatting gemaakt zowel in het Nederlands, in het Frans als in het Engels waarin naast de probleemstelling het essentiële van de inhoud wordt weergegeven. Deze abstracts verschijnen o.m. in Sociological Abstracts.

Paragrafen. De paragrafen worden genummerd volgens het decimale stelsel. Hoofdparagrafen krijgen de nummers 1, resp. 2 enz.; subparagrafen krijgen de nummers 1.1., 1.2., resp. 2.1., 2.2. enz.

Tabellen en Grafieken. Deze dienen apart en opeenvolgend te worden genummerd. Alle tabellen en grafieken behoren een titel te dragen.

Voetnoten. Worden aan het einde van het artikel vermeld in de volgorde waarin ze in de tekst voorkomen. In de tekst zelf worden ze aangegeven door een arabisch cijfer tussen haakjes.

Literatuurverwijzingen, of de zgn. bibliografische voetnoten, worden in de tekst aangeduid door tussen haakjes de naam van de auteur (vanaf 3 auteurs enkel de eerste naam gevolgd door "e.a."), jaartal van publicatie en de bladzijde(n) te vermelden; bijv. ... (Janssens, 1982c : 17-20). Na de voetnoten wordt in een bibliografie de volledige literatuurverwijzing gegeven. Voor een artikel zijn dit de naam van de auteur(s) gevolgd door zijn (hun) voorletter(s), de titel van het artikel, het artikel (onderstreept), jaargang, jaar (tussen haakjes), nummer, eerste en laatste pagina; bijv. JANSSENS, M.B.F.A., Relevantie van de sociologie voor de maatschappij, Sociologie en

maatschappij, 13(1982), nr. 3, 326-342. Voor een boek zijn dit de naam van de auteur(s) gevolgd door zijn (hun) voorletter(s) de titel (onderstreept), de uitgever, plaats en jaar; bijv. JANSSENS, M.B.F.A., PEETERS, J.O.P., Sociologie in de maatschappij, Het Vlaamse Boek, Antwerpen, 1982.

Overdrukken. Na het verschijnen ontvangt de auteur 3 nummers extra.

Redactiewerk. Het door de auteur aan de redactiesecretaris toegezonden artikel (op 5 exemplaren) wordt ter beoordeling voorgelegd aan vier referees. De beoordeling gebeurt anoniem en vereist ongeveer 3 maanden.

Voor meer informatie of verduidelijkingen staan de hoofdredacteur of de redactiesecretaris ter beschikking.

Richtlijnen voor auteurs

Manuscript. In regel komen alleen originele bijdragen in de Nederlandse taal in aanmerking. De gebruikelijke lengte be-
loopt een 20-tal bladzijden. In het manuscript dient de voor-
keurspelling gevolgd.

Titelpagina. De eerste pagina van elke bijdrage bevat de titel
en de naam van de auteur(s).

Daarnaast wordt in ongeveer 50 woorden een korte persoons-
beschrijving per auteur gegeven met daarin volgende gege-
vens: naam en voornaam, geboortejaar, titel, beroepsomschrij-
ving en instelling waaraan men verbonden is.

Abstract. Van het artikel wordt in maximum 150 woorden een
samenvatting gemaakt zowel in het Nederlands, in het Frans
als in het Engels waarin naast de probleemstelling het essen-
tiële van de inhoud wordt weergegeven.

Paragrafen. De paragrafen worden genummerd volgens het
decimale stelsel. Hoofdpagrafen krijgen de nummers 1, resp.
2 enz.; subparagrafen krijgen de nummers 1.1, 1.2, resp.
2.1, 2.2 enz.

Tabellen en Grafieken. Deze dienen apart en opeenvolgend te
worden genummerd. Alle tabellen en grafieken behoren een
titel te dragen.

Voetnoten worden aan het einde van het artikel vermeld in de
volgorde waarin ze in de tekst voorkomen. In de tekst zelf
worden ze aangegeven door een arabisch cijfer tussen haakjes.

Literatuurverwijzingen, of de zgn. bibliografische voetnoten,
worden in de tekst aangeduid door tussen haakjes de naam van
de auteur (vanaf 3 auteurs enkel de eerste naam gevolgd door
"e.a."), jaartal van publicatie en de bladzijde(n) te vermelden;
bijv. ... (Janssens, 1982c: 17-20). Na de voetnoten wordt in
een bibliografie de volledige literatuurverwijzing gegeven.
Voor een artikel zijn dit de naam van de auteur(s) gevolgd
door zijn (hun) voorletter(s), de titel van het artikel, het
artikel (onderstreept), jaargang, jaar (tussen haakjes),
nummer, eerste en laatste pagina; bijv. JANSSENS, M.B.F.A.,
Relevantie van de sociologie voor de maatschappij, Sociologie
en maatschappij, 13(1982), nr. 3, 326-342. Voor een boek zijn
dit de naam van de auteur(s) gevolgd door zijn (hun) voor-
letter(s), de titel (onderstreept), de uitgever, plaats en jaar;
bijv. JANSSENS, M.B.F.A., PEETERS, J.O.P., Sociologie in

de maatschappij, Het Vlaamse Boek, Antwerpen, 1982.

Overdrukken. Na het verschijnen ontvangt de auteur 3 nummers extra.

Redactiewerk. Het door de auteur aan de redactiesecretaris toegezonden artikel wordt ter beoordeling voorgelegd aan drie leden van de redactie. De beoordeling gebeurt anoniem en vereist ongeveer 3 maanden.

inhoud
4.1986

J. Vranken TEN GELEIDE	619
L. Laeyendecker PROBLEMEN ROND HET THEMA "PUBLIEKE GODSDIENST	621
K. Dobbelaere SOCIAAL-CULTURELE CHRISTENHEID EN PUBLIEKE RELIGIE : EEN VERGELIJKING	653
P. Houben MACHT, RUIL EN AFFINITEIT IN EEN EENHEIDSMODEL VAN COOPERATIEVE SPELEN	681
RUBRIEK LOPEND ONDERZOEK	727
RUBRIEK BOEKBESPREKING	
1. <i>Boekbesprekingsartikel</i> :	
Sociologie van het lichaam (John Vincke)	739
2. <i>Boekbesprekingen</i> :	
Berloznik, R. en De Boosere, P., <i>Star Wars</i> (Y. Vanden Bergh)	747
Brutsaert, H., <i>Gelijke kansen en leerlinggerichtheid in het secundair onderwijs</i> . (P. Mahieu).	747
Gastelaars, M., <i>Een geregeld leven. Sociologie en sociale politiek in Nederland 1925-1968</i> . (R. Laermans).	749
Joas, H., <i>G.H. Mead : Contemporary Re-examination of his Thought</i> . (P. Baert).	754
Molenaar, N.J. <i>Formulerings-effecten in survey-interviews (J. Billiet)</i> .	759
Righart, H., <i>De katholieke zuil in Europa. Het ontstaan van verzuiling onder katholieken in Oostenrijk, Zwitserland, België en Nederland</i> . (S. Hellemans).	761
Roosens, E., <i>Micronationalisme. Een antropologie van het etnische réveil</i> . (A. Martens).	763
van Wezel, J., <i>Flexibilisering in combinatie met sturing- Waarborg voor productiviteit en bestaanszekerheid</i> . (R. Kesteloot).	765
Verhoeven, J., <i>Sociologie van planmatige sociale verandering</i> . (P. Mahieu).	769
3. <i>Mededelingen</i>	771
4. <i>Ter bespreking ontvangen</i>	771
DE AUTEURS	775
ABSTRACTS-RESUMES	777

Met de steun van het
Ministerie van de Vlaamse
Gemeenschap en van
de Universitaire Stichting
van België